

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07- 661923
Konu : Soru Önergesi

11.06.2020

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili

İlgi : 11.05.2020 tarihli ve 7/29185 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadı BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Cevabî Yazısı (5 sayfa)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

Sayı : 90603329- 130.04 / 656757
Konu : TBMM Başkanı'ndan Soru Önergesi

01.06.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13.05.2020 tarihli ve 652678 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde gönderilen, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'na yönelttiği yazılı soru önergesi için Başkanlığımızca hazırlanan cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Canan KALSIN
İstanbul Milletvekili
Komisyon Başkanı

EK : Soru Önergesi Cevabı (4 sayfa)

Genel Sekreterlik

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANI

Giriş

2009 yılında, “kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek” amacıyla Meclis çatısı altında, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) kurulmuştur.

Komisyon, kurulduğu tarihten bu yana ülkede toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için önemli farkındalık çalışmalarında bulunmuş, faaliyetlerinin hepsinde kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumlarının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmıştır.

Komisyon, tüm yetki ve sorumluluklarını ülkedeki kadınların ve kız çocuklarının toplumsal refahının artırılması için kullanmıştır. Bu sorumluluk bilinci ile bakanlara kadınlar ve kız çocuklarının toplumsal refahının artırılması, karar alma mekanizmalarındaki kadın oranı ve buna benzer çeşitli konularda neler yaptığına ilişkin sorular sormuş, ilgili bakanları davet ederek dinlemiştir. Bununla beraber ülkede toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının önemli saç ayaklarından biri olan Kadın STK’lar ile sürekli iletişim halinde kalmış ve ilgili STK’ları komisyon toplantılarına davet etmiştir.

Kuruluşundan bugüne KEFEK, diğer ihtisas komisyonları gibi kendisine havale edilen kanun tekliflerini görüşmenin yanı sıra, alt komisyonlar kurarak ihtisas alanındaki konularda ayrıntılı raporlar hazırlamakta, bireysel başvuruları inceleyerek kişilerin mağduriyetinin giderilmesine çalışmakta ve ayrıca önemli projeler yürütmektedir.

Komisyonun, yasama görevi kapsamında, bugüne kadar tali komisyon olarak görüşerek karara bağladığı işler şunlardır:

- *Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/935)*
- *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596)*
- *Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/1013)*
- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (BM Kadın) Arasında BM Kadın Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi'nin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı*
- *Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/918)*
- *Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/771)*
- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aile, Kadın ve Çocuk Politikaları Alanında İşbirliği Protokolü'nün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun Tasarısı (1/736)*
- *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı (6284 sayılı Kanun)*
- *TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasını Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı (İstanbul Sözleşmesi)*

Komisionumuzun, bunlardan 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun”un kabul edilmesinde büyük katkısı olmuş ve bu Kanun, kadına karşı şiddetin önlenmesinde çok önemli bir yasal düzenleme olmuştur.

Alt komisyonlar; kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütlerinden konuyla ilgili uzmanları toplantılarına davet ederek bilgilerine başvurmuştur. Gerekli görülen hallerde çalışma ve inceleme ziyaretlerinde de bulunabilen alt komisyonlar, çalışmalarını rapor haline getirmektedirler. Bu çalışmalar, ilgili konu hakkında kamu kurumları ve sivil toplumda farkındalık yaratmakta, raporlarda edinilen bulgular ilgili bakanlıklara öneri olarak iletilmektedir. Ezcümle, KEFEK, bu raporlar aracılığıyla, mevzuat değişiklikleri ve politika tercihlerine etki yapmaktadır.¹

Komisionun denetim işlevi, geleneksel parlamenter denetimden farklıdır. Kadın erkek eşitliğinin ihlal edildiğini veya ayrımcılığa maruz kaldıklarını düşünen kişiler bir dilekçeyle veya faksla Komisyona başvurabilmektedirler. Komisyon, bireysel başvuruları inceleyerek ilgili kamu idareleri ile iletişim kurmaktadır. Komisyon, başvurulara ilişkin yaptığı işlemlere dair başvurucuya üç ay içerisinde bilgi vermekle yükümlüdür.

Komisyon, faaliyet alanıyla ilgili ulusal ve uluslararası kurumlarla iş birliği içerisinde projeler yürütmektedir. Yürüttüğü her çalışmada da somut sonuç odaklı plan ve projeler yürütmüş çalışmalarının somut sonuçlarına yönelik hedefler koymuştur. Komisyon, Temmuz 2011-2018 yılları arasında, iki aşamada, İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin iş birliği ile proje yürütmüştür.²

¹ **Komisionun kuruluşundan itibaren kabul ettiği alt komisyon raporları:**

- Erken Yaşta Evlilikler Hakkında İnceleme Yapılmasına Dair Rapor (2010)
- Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Mevzuattaki ve Uygulamadaki Noksanlıkların Tespitine İlişkin Komisyon Raporu (2010)
- Çocuk Cinsiyeti Nedeniyle Kadın Üzerinde Oluşturulan Psikolojik Şiddet, Başlık Parası ve Geleneksel Evlilikler Hakkında Komisyon Raporu (2010)
- İşyerinde Psikolojik Şiddet (Mobbing) ve Çözüm Önerileri Komisyonu Raporu (2011)
- Eğitim Sistemimizdeki Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yeri Komisyonu Raporu (2011)
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Medyanın Rolü Komisyon Raporu (2012)
- Toplumsal Cinsiyet Açısından Anayasa Konulu Komisyon Raporu (2012)
- Her Alanda Kadın İstihdamının Artırılması ve Çözüm Önerileri Komisyon Raporu (2013)
- Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Komisyon Raporu (2014)
- Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Komisyon Raporu (2018)
- Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kırsalda Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu (2018)

² **a. Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İçin Elverişli Ortamın Geliştirilmesi Ortak Programı (2011- 2014)**

Proje’nin birinci safhasında; bölge toplantıları gerçekleştirilerek birçok kamu kurumu, üniversite, kalkınma ajansı, STK ve özel sektör temsilcileri ile görüşülmüştür. Bu toplantılar sırasında, Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadınların karar alma mekanizmalarında daha fazla yer alması için atılabilecek adımlar konusunda görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca, 8 küme halinde 31 kanun toplumsal cinsiyet bakışı ile taranmış ve bundan sonraki yasama çalışmalarında kullanılmak üzere çıktılar raporlanmıştır.

b. Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi (2014-2018)

Projenin bu safhasında, çeşitli faaliyetler yapılmış ve birçok ilde, deneyim paylaşımı ve farkındalık artırma toplantıları gerçekleştirilmiştir. Yine Proje kapsamında, “Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın hakları,

Cevaplar³:

1. Komisyonumuza 24. Dönemde 87, 26. Dönemde ise 67 bireysel başvuru yapılmıştır. 27. Dönemde, 29 Mayıs 2020 tarihi itibari ile, Komisyonumuza 32 bireysel başvuru yapılmıştır. 25. Dönemde Komisyona bireysel başvuru yapılmamıştır.

Komisyona yapılan başvurular milletvekili ve vatandaş ayrımı yapılmadan kayıt altına alındığından, bu başvurulardan kaç adedinin milletvekilleri tarafından yapıldığına dair bilgi mevcut değildir.

2. Komisyona yapılan bireysel başvuruların genel olarak aşağıda belirtilen konuları ihtiva ettiği görülmektedir:

- Kamu kurumuna girişlerinde cinsiyete dayalı ayrımcılık
- Kamu kurumunda görevde yükselmeye cinsiyete dayalı ayrımcılık
- Kadına yönelik şiddet
- Kadına yönelik cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar
- Kadın intiharları ve kadın cinayetleri
- Çocukların cinsel istismarı
- Erken yaşta ve/veya zorla evlilik
- İşyerinde psikolojik taciz (mobbing)
- Nafaka mağdurları
- Eşleri, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan mahkum/tutuklu olan kadınların başvuruları

3. 27. Dönemde Mayıs 2020 tarihi itibari ile komisyonumuza yapılan bireysel başvuruların hiçbirine olumsuz yanıt verilmemiştir. Başvuruların hepsi değerlendirmeye alınarak hem ilgili kamu idareleri ile iletişim kurulmuş hem de başvuru konu ile ilgili bilgilendirilmiştir.

26. Dönemde Komisyonumuza yapılan başvurulardan 6 tanesi incelenemez bulunmuştur.

24. Dönemde yapılan başvurulardan incelenemez bulunan dilekçelere dair bilgiler kayıtlarda yer almamaktadır.

4. Komisyonunu kuruluş Kanunu olan 5840 sayılı Kanun'da, Komisyonun bireysel başvurulara ilişkin görevi, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmek." şeklinde belirtilmiştir. Komisyon söz konusu Kanun hükmü uyarınca, kendisine intikal eden dilekçeleri kayıt altına almakta, sonra da ilgili kurum ve kuruluşlara gereği için dilekçeyi göndermektedir. Komisyon ayrıca, dilekçeyi hem kurumlara gönderildiğine dair hem de kurumlardan gelen cevabi yazılara dair dilekçe sahiplerine bilgi vermektedir.

---

toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden yasaların incelenmesi, lider kadınlar, politikada kadınlar, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme gibi konularda" birçok sempozyum ve çalıştay düzenlenmiştir.

³Sorulan sorulara ilişkin ayrıntılı bilgilere Komisyon web sayfasında yer alan faaliyet raporları kısmından ulaşılabilir. Söz konusu raporlar hem basılı halde hem de KEFEK web sitesinde PDF halinde mevcuttur. (<https://komisyon.tbmm.gov.tr/belgeler.php?pKomKod=865>)

5. Komisyonun tabi olduğu 5840 sayılı Kanun dikkate alındığında, kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar yönünden dilekçeler üzerinde inceleme yapılmakta ve ilgili kurumlarla iletişime geçilmektedir. Ancak ilgili Kanun uyarınca, Komisyonun dilekçeler üzerine hak ihlali yapıp yapılmadığına dair bir değerlendirme yapma veya hak ihlali kararı verme yetkisinin olmadığı değerlendirilmektedir.

6. 27. Dönemde Mart 2020 tarihi itibari ile komisyonumuza yapılan bireysel başvurulardan bir tanesi hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulmuş ve başvuru ile ilgili işlemler halen devam etmektedir.

25. Dönemde komisyona bireysel başvuru yapılmamıştır.

24. ve 26 Dönemlere ilişkin bilgilere ise faaliyet raporlarımızdan ulaşabilirsiniz.

7. 5840 sayılı Kanun kapsamında Komisyonun böyle bir yetkisi bulunmadığından, şimdiye kadar hak ihlaline yönelik başvurular ile ilgili olarak yerinde incelemede bulunmamıştır.

8. 27. Dönemde kurulan alt komisyonlar aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır;

- Başta Kız Çocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi Alt Komisyonu
- İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonu

Söz konusu alt komisyonlara Mart 2020 tarihi itibariyle İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonu tarafından bir adet yerinde inceleme yapılmıştır.

25. Dönemde alt komisyon kurulmamıştır.

24. ve 26 Dönemlere ilişkin bilgilere ise faaliyet raporlarımızdan ulaşabilirsiniz.

9. Komisyonun tabi olduğu 5840 sayılı Kanun uyarınca, kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar yönünden dilekçeler üzerinde inceleme yapılmakta ve ilgili kurumlarla iletişime geçilmektedir. İlgili birimlerce iddiaların incelenmesi ve neticelendirilmesi açısından başvurular hassasiyetle takip edilmektedir. Gerekli görülen hallerde basın açıklaması yoluyla kamuoyu bilgilendirilmekte, başvurulara ilişkin olarak görülen davalar takip edilebilmektedir. Söz konusu Kanun uyarınca, Komisyonun ihlaller yönünden başka bir yetkisi yoktur.